

& Apoc. xxi. i. non fit mentio nisi de caelo, & terra. *Vidi*, inquit, *caelum novum, & terram novam*. Sed haec opinio est omnino absurda: repugnat enim & Philosophiae, secundum quam poni non potest quod corpora inferiora sint in potentia ad formam caeli, cum nec materiam habeant comminam, nec contrarietatem ad invicem; & etiam Theologiae, quia secundum hanc positionem non salvabitur perfectio universi cum integritate suarum partium, duobus elementis sublatis. Unde per hoc quod dicitur caelum, intelligitur quantum corpus; omnia vero elementa intelliguntur per terram, sicut in Psalmo cxlvi. 7. dicitur: *Laudate Dominum de terra: & sequitur, ignis, grando, nix, glacies etc.*

Et ideo alii dicunt, quod omnia elementa manebunt secundum substantiam, sed quantitates activae, & passivae ab eis removebuntur; sicut etiam ponunt quod in corpore mixto elementa salvabuntur secundum formas suas substantiales sine hoc quod proprias qualitates habeant, cum sint ad medium reductae, & medium neutrum extremorum est. Et huic etiam videtur consonare quod Augustinus dicit XX. de civ. Dei (cap. xvi) *illa conflagratione mundana elementorum corruptibilem, qualitates quae corporibus nostris congruebant, ardendo penitus interibunt, atque ipsa substantia eas qualitates habebit quae corporibus immortalibus mirabili mutatione conveniant*. Sed istud non videtur probabile, cum qualitates propriae elementorum sint effectus formarum substantialium, quod formis substantialibus manentibus, qualitates praedictae (4) non possint mutari, nisi per actionem violentam ad tempus; sicut in aqua calefacta videmus quod ex vi suae speciei frigiditatem recuperat, quam per actionem ignis amisit, dummodo species aquae maneat. Et praeterea etiam ipsae qualitates elementares sunt de perfectione secunda elementorum, sicut propriae passionis eorum. Nec est probabile quod in alia finali consummatione aliquid naturalis perfectionis ab elementis tollatur.

Et ideo videtur dicendum, quod manebunt elementa quantum ad substantiam, & qualitates eorum proprias: sed purgabuntur, ut supra dictum est, ab infectione quam ex peccatis hominum contraxerunt, & ab impuritate quae per actionem, & passionem mutua in eis accidit: quia iam cessante motu primi mobilis, in inferioribus elementis mutua actio, & passio esse non poterit: & hoc Augustinus appellat *qualitates corruptibilem elementorum*, scilicet innaturales eorum dispositiones, secundum quas corruptioni appropinquant.

Ad primum ergo dicendum, quod ignis ille dicitur quatuor elementa absumere, in quantum ea aliquo modo purgabit. Quod autem sequitur, *Duo ex toto consumet*, non est intelligendum quod duo elementa secundum substantiam destruantur, sed quia duo magis removebuntur a proprietate quam nunc habent: quae quidem duo a quibusdam dicuntur esse ignis, & aqua, quae maxime (5) excedunt in qualitatibus activis, scilicet calore, & frigore, quae sunt maxime corruptionis principia in aliis corporibus. Et quia tunc non erit actio ignis, & aquae, quae sunt maxime activa, maxime immutari videbuntur a virtute quam nunc habent. Alii dicunt haec duo esse aerem, & aquam propter varios motus istorum duorum elementorum, quos consequuntur ex motu corporum coelestium: & quia isti motus non erunt, sicut fluxus, & refluxus maris, & commotiones

ventorum, & huiusmodi; ideo illa elementa maxime mutabuntur a proprietate quam nunc habent.

Ad secundum dicendum, quod, sicut dicit Augustinus XX. de civ. Dei (cap. xvi.) cum dicitur, *Et mare iam non est*, per mare potest intelligi praesens saeculum, de quo supra parum ante dixerat: *Mare dedit mortuos suos*. Si tamen (6) mare ad litteram referamus, tunc est dicendum, quod in mari duo intelliguntur, scilicet substantia aquarum, & earum dispositio quantum ad salsedinem, & fluctuum (7) commotiones; & quantum ad hoc secundum, mare non remanebit, manebit autem quantum ad primum.

Ad tertium dicendum, quod ignis ille non ager nisi ut instrumentum providentiae, & virtutis divinae; unde non ager in alia elementa usque ad eorum consumptionem, sed solum usque ad purgationem. Nec oportet quod illud quod efficitur materia ignis, totaliter specie propria corrumpatur, sicut patet in ferro ignito, quod a loco ignitionis remorum ex virtute speciei remanentis ad proprium statum & pristinum redit; & ita etiam erit de elementis per ignem purgatis.

Ad quartum dicendum, quod in partibus elementorum non oportet considerari solum quid congruat alicui parti secundum se acceptae, sed etiam quid congruat secundum ordinem ad totum. Dico ergo, quod aqua quamvis esset nobilior, si haberet formam ignis, similiter terra, & aer, universum tamen esset imperfectius, si tota elementorum materia formam ignis assumeret.

SOLUTIO III.

Ad tertiam questionem dicendum, quod quidam dicunt, quod ignis ille ascendet usque ad summitatem spatii continentis quatuor elementa, ut sic elementa totaliter purgentur & ab infectione peccati, quo etiam superiores partes elementorum sunt infectae, ut patet per fumum idolatrie superiora inficiens; & etiam a corruptione, quia elementa secundum omnes partes sui corruptibilia sunt. Sed ista opinio repugnat auctoritati sacrae Scripturae: quia II. Petri 111. dicitur, quod illi caeli repositi sunt igni qui fuerunt per aquam purgati: & Augustinus dicit XX. de civ. Dei (cap. xxiv.) quod ille mundus qui diluvio perierat, igni reservatur. Constat autem quod aqua diluvii non ascendit usque ad summitatem spatii elementorum, sed solum usque ad quindecim cubitos super altitudines montium: & praeterea notum est quod vapores elevati a terra, vel fumi quicumque non possunt transire per totam sphaeram ignis, ut perveniat ad summitatem eius; & ita infectio peccati non pervenit usque ad spatium praedictum. A corruptibilitate etiam elementa non possunt purgari per subtractionem alicujus quod per ignem possit consumi; sed per ignem poterunt consumi impuritates elementorum quae ex eorum permutatione proveniunt. Huiusmodi autem impuritates praecipue sunt circa terram usque ad medium aeris interstitium: unde usque ad illud spatium ignis ultimae conflagrationis elementa purgabit: tantum enim etiam aquae diluvii ascenderunt; quod probabiliter aestimari potest ex montium altitudine quo determinata mensura transcenderant.

Primum ergo concedimus.

Ad secundum dicendum, quod ratio dubitationis

(4) *Al. deest non.* (5) *Al. cedunt.* (6) *Al. in mare.* (7) *Al. commixtiones.*

in Glossa exprimitur, quia scilicet aqua in se virtutem purgationis habere creditur. Non tamen habet vim purgationis talis, qualis futuro statui competit, ut ex dictis patet.

Ad tertium dicendum, quod illa purgatio praecipue ad hoc erit ut quidquid est imperfectionis, a Sanctorum habitatione removeatur: & ideo in illa purgatione totum quod est feccum, ad locum damnatorum congregabitur: unde infernus non purgabitur, sed ad ipsum adducentur totius mundi purgamenta.

Ad quartum dicendum, quod quamvis peccatum primi hominis in terrestri paradiso sit commissum, non tamen locus ille est locus peccantium, sicut nec caelum empyreum: ex utroque enim loco homo, & diabolus statim propter peccatum sunt eiectione: unde locus ille purgatione non indiget.

ARTICULUS III.

Utrum ignis ultimae conflagrationis iudicium sequi debeat.

1. Ad tertium sic proceditur. Videtur quod ignis ultimae conflagrationis iudicium debet sequi. Augustinus XX. de civ. Dei, cap. xxxi. hunc ordinem ponit eorum quae in iudicio sunt futura, dicens: *In illo iudicio, vel circa illud iudicium has res (7) didicimus esse venturas: Eliam Thesbitem, fidem Judaeorum, Antichristum persecuturum, Christum iudicaturum, mortuorum resurrectionem, bonorum maiorumque divisionem, mundi conflagrationem ejusdemque renovationem*. Ergo conflagratio iudicium sequitur.

2. Praeterea. Augustinus dicit in eodem Lib. cap. xvi. *Judicatis impiis, & in ignem aeternum missis, figura hujus mundi mundanorum ignium conflagratione peribit*. Ergo idem quod prius.

3. Praeterea. Dominus ad iudicandum veniens aliquos vivos reperiet, ut patet ex hoc quod habetur I. Thessal. iv. 14. ubi ex persona eorum Apostolus dicit: (8) *Deinde nos qui vivimus, qui residui sumus in adventum Domini, non praeventemus eos qui dormierunt*. Sed hoc non esset, si conflagratio mundi praecederet: quia per ignem dissolverentur. Ergo ignis ille iudicium sequitur.

4. Praeterea. Dominus dicitur iudicaturus orbem per ignem; & ideo conflagratio finalis videtur esse executio divini iudicii. Sed executio sequitur iudicium. Ergo ille ignis iudicium sequitur.

Sed contra est quod dicitur in Psal. xcvi. 3. *Ignis ante ipsum praecedit*.

Praeterea. Resurrectio praecedit iudicium: alias non videret omnis oculus Christum iudicantem. Sed mundi conflagratio resurrectionem praecedit: Sancti enim qui resurgent, corpora spiritualia (9) & impassibilia habebunt: & ita non poterunt per ignem purgari, cum tamen in littera dicatur ex verbis Augustini quod per ignem illum purgabitur, si quid in aliquibus sit purgandum. Ergo ignis ille iudicium praecedit.

QUÆSTIUNCULA II.

1. Uterius. Videtur quod ignis ille non habe-

(7) *Al. dicimus.* (8) *Vulgata, quia nos.* (9) *Al. etiam.*

Ex Edit. P. NICOL. (a) Non sic ibi Glossa nova, nec vetus ad manum est, sed super illud I. Corinth. 111. *Uniuscujusque opus quale sit, ignis probabit*, paulo aliter.

bit talem effectum in hominibus, qualis in littera designatur. Illud enim consumi dicitur quod reduci- tur ad nihilum. Sed corpora ipsorum non solventur in nihilum, sed in aeternum conservabuntur, ut aeternam poenam sustineant. Ergo ignis ille non erit malis consumptio, ut in littera dicitur.

2. Si dicatur, quod consumeret malorum corpora, in quantum ea resolveret in cinerem; contra. Sicut corpora malorum, ita & bonorum in cinerem resolverentur: hoc enim est Christi privilegium, ut caro ejus corruptionem non videat. Ergo etiam & bonis tunc repertis erit consumptio.

3. Praeterea. Infectio peccati magis abundat in elementis; secundum quod veniunt ad compositionem humani corporis, in quo est corruptio fomit- tis, etiam quantum ad bonos, & in elementis extra corpus humanum existentibus. Sed elementa extra corpus humanum existentia purgabuntur propter peccati infectionem. Ergo multo fortius oportet per ignem purgari elementa in corporibus humanis existentia sive bonorum, sive malorum; & ita oportet utrorumque corpora resolvi.

4. Praeterea. Quamdiu status viae durat, elementa similiter agunt in bonos, & in malos. Sed adhuc durabit status huiusmodi viae in illa conflagratione; quia post statum huius viae non erit mors naturalis, quae tamen per illam conflagrationem causabitur. Ergo ignis ille aequaliter ager in bonos, & in malos; & ita videtur quod non sit aliqua discretio inter eos quantum ad effectum illius ignis suscipiendum, sicut in littera ponitur.

5. Praeterea. Illa conflagratio quasi in momento perficietur. Sed multi inveniuntur vivi, in quibus erunt multa purgabilia. Ergo illa conflagratio non sufficit ad eorum purgationem.

QUÆSTIUNCULA III.

1. Uterius. Videtur quod ignis ille non involvet reprobos. Quia Malach. 111. super illud: *Purgabit filios Levi*, dicit Glossa (a), *Duos ignes legimus futururos: unum quo purgabit electos, & praecedit iudicium; alterum qui reprobos cruciabit*. Sed hic est ignis interni, qui malos involvet: primus autem est ignis finalis conflagrationis. Ergo ignis finalis conflagrationis non erit ille qui malos involvet.

2. Praeterea. Ignis ille Deo obsequitur in purgatione mundi. Ergo debet remunerari aliis elementis remuneratis, & praecipue cum ignis sit nobilissimum elementorum. Non ergo videtur quod in infernum debeat deijci in damnatorum poenam.

3. Praeterea. Ignis qui malos involvet, erit ignis interni. Sed ignis ab initio mundi praeparatus est damnatis; unde Matth. 41. *Ite maledicti in ignem aeternum, qui praeparatus est diabolo etc.* & Isai. xxx. 33. *Parata est ab heri Tophet a Rege praeparata etc.* Glossa (Hieronymi): *Ab heri*, id est ab initio: *Tophet*, id est vallis gehennae. Sed ignis ille finalis conflagrationis non fuit ab initio praeparatus, sed ex concursu mundanorum ignium generabitur. Ergo ille ignis est alius ab igne interni, qui reprobos involvet.

In contrarium est quod in Psal. xcvi. 3. de igne illo dicitur, quod *inflammabit in circuitu inimicos ejus*.

Praeterea. Dan. 111. 10. dicitur: *Ignis stivius rapidusque egrediebatur a facie ejus*: Glossa (Hieronymi)

mi); „Ut peccatores traheret in gehennam. Loquitur autem auctoritas illa de igne illo de quo nunc est mentio, ut patet per quamdam Glossam, quae ibi dicit: „Ut bonos purget, & malos puniat. Ergo ignis finalis conflagrationis in infernum cum reprobis demergetur.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam questionem, quod illa conflagratio secundum rei veritatem quantum ad sui initium iudicium praecedet: quod ex hinc manifeste colligitur quod mortuorum resurrectio iudicium praecedet; quod patet ex hoc quod dicitur I. Thessal. iv. quod illi etiam qui dormierunt, rapientur in nubibus in aera obviam Christo ad iudicium venient. Simul autem erit resurrectio communis, & corporum Sanctorum glorificatio: Sancti enim resurgentes corpora gloriosa resument, ut patet per illud quod dicitur I. Corinth. xv. 43. *Seminatur in ignobilitate, surget in gloria.* Simul autem cum corpora Sanctorum glorificabuntur, & tota creatura suo modo renovabitur, ut patet per id quod dicitur Rom. viii. 21. *quod ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriae filiorum Dei.* Cum ergo conflagratio mundi sit dispositio ad renovationem praedictam, ut ex dictis patet, manifeste potest colligi quod illa conflagratio quoad purificationem mundi iudicium praecedet, sed quoad aliquem actum, qui scilicet est involvere malos, iudicium sequetur.

Ad primum ergo dicendum, quod Augustinus non loquitur determinando, sed opinando: quod patet ex hoc quod sequitur: *Quae omnia quidem ventura esse credendum est, sed quibus modis, & quo ordine veniant, magis tunc docebit rerum experientia quam nunc ad perfectum hominis intelligentia valeat consequi. Existimo tamen, eo quo à me commemorata sunt ordine, esse ventura.* Ergo patet quod hoc dixit opinando.

Et similiter dicendum ad secundum. Ad tertium dicendum, quod, sicut supra xlii. dist. dictum est, omnes homines morientur, & resurgent; sed tamen illi vivi dicuntur reperiri, qui usque ad tempus conflagrationis in corpore vivent.

Ad quartum dicendum, quod ignis ille non exequitur sententiam iudicis nisi quoad involuptionem malorum, & quantum ad hoc sequitur iudicium.

SOLUTIO II.

Ad secundam questionem dicendum, quod ignis ille finalis conflagrationis quantum ad hoc (1) quod iudicium praecedet, ager ut instrumentum divinae iustitiae, & iterum per virtutem naturalem ignis. Quantum ergo pertinet ad virtutem naturalem ipsius, similiter ager in bonos, & malos, qui vivi reperientur, utrorumque corpora in cinerem resolvendo; in quantum vero ager ut instrumentum divinae iustitiae, diversimode ager in diversos quantum ad sensum poenae. Mali enim per actionem ignis cruciabantur, boni vero in quibus nihil purgandum invenitur, omnino nullo dolore ex igne sentient, sicut nec pueri sentiant in camino, Dan. iii. quamvis eorum corpora non serventur integra, sicut puerorum servata fuerunt: & hoc divina virtute fieri poterit, ut sine dolore cruciatu resolutionem corporum patiantur. Boni vero in quibus (2) aliquid purgandum reperitur, sentient cruciatum doloris ex illo igne plus vel

(1) Al. ut iudicium. (2) Al. deest aliquid. (3) Al. annulatione. (4) Al. fuit in purgatione quae in purgatione &c. (5) Al. reservatur. (6) Nicolai addit esse.

minus pro meritorum diversitate. Sed quantum ad actum quem post iudicium ille ignis habebit, in damnatos tantum ager: quia omnes boni habebunt corpora impassibilia.

Ad primum ergo dicendum, quod consumptio ibi non accipitur pro (3) annihilatione, sed pro resolutione in cineres.

Ad secundum dicendum, quod bonorum corpora, quamvis in cinerem resolvantur per ignem, non tamen ex hoc dolorem sentient, sicut nec pueri in fornace existentes, ut dictum est; & quantum ad hoc est dissimile de bonis, & malis.

Ad tertium dicendum, quod elementa in corporibus humanis existentia purgabuntur per ignem etiam in corporibus electorum; sed hoc per divinam virtutem fiet sine cruciatu doloris.

Ad quartum dicendum, quod ignis ille non ager tantum secundum naturalem elementi virtutem, sed etiam ut divinae iustitiae instrumentum.

Ad quintum dicendum, quod tres causae sunt quare subito illi qui vivi reperientur, purgari poterunt. Una est, quia pauca purganda in eis invenientur, cum terroribus, & persecutionibus praecedentibus fuerint purgati. Secunda est, quia vivi, & voluntarii suscipiebunt poenam; poena autem in hac vita voluntarie suscepta multo plus purgat quam poena post mortem inflictā, sicut patet in Martyribus, quod si quid purgandum in eis invenitur, passionis falce tollitur, ut Augustinus dicit, cum tamen poena Martyrum brevis (4) fuerit in comparatione ad poenam quae in purgatorio sustinetur. Tertia est, quia calor ille recuperabit in intensione quantum amittet in temporis abbreviatione.

SOLUTIO III.

Ad tertiam questionem dicendum, quod tota purgatio mundi, & innovatio ad purificationem, & innovationem hominis ordinabitur; & ideo oportet ut mundi purgatio, & innovatio purificationi, & innovationi humani generis respondeat. Humani autem generis purgatio quaedam erit, quando mali segregabuntur à bonis: unde dicitur Luc. iii. 17. *Cujus venturum est in manu sua, & purgabit aream suam, & congregabit triticum suum, id est electos, in horreum suum; paleas autem, id est reprobos, comburet igne inextinguibili.* Unde ita erit de purgatione mundi, quod quidquid erit turpe, & foedum, in infernum cum reprobis retrudetur; quidquid autem erit pulchrum, & nobile, in superioribus (5) reservabitur ad gloriam electorum: & ita etiam erit de illo igne conflagrationis, sicut dicit Basilii super illud Psalm. xxviii. *Vox Domini intercedentis flammam ignis: quia quoad calidum ustivum, & quantum ad id quod in igne grossum reperietur, descendet ad inferos ad poenam damnatorum; quod vero est ibi subtile, & lucidum, remanebit superius ad gloriam electorum.*

Ad primum ergo dicendum, quod ignis qui purgabit electos ante iudicium, erit idem cum igne conflagrationis mundi; quamvis quidam contrarium dicant. Convenit enim ut, cum homo sit pars mundi, eodem igne purgetur homo, & mundus. Dicuntur autem duo ignes (6) qui purgabit bonos, & qui cruciabit malos & quantum ad officium, & aliquo modo quantum ad substantiam: quia non tota substantia ignis purgantis in infernum retrudetur, nisi dicitur est.

EXPOSITIO TEXTUS.

Illi saltem verba iudicis audient &c. Verba haec accipienda sunt non vocalia, sed mentalia, ut supra dictum est.

Et peribit caelum, & terra non secundum substantiam, sed secundum speciem. Species hic dicitur corruptibilitas elementorum, & alia quae ad ignobilitatem eorum spectant.

Ministerio Angelorum virtute Dei cooperante mittentur mali in caminum ignis. Hoc intelligendum est de bonis Angelis quantum ad praecipuum, sed de malis angelis quantum ad executionem.

DISTINCTIO XLVIII.

De forma iudicii.

Solet etiam queri, in qua forma Christus iudicabit. In forma utique servi iudicabit, quae omnibus in iudicio apparebit, ut videant mali in quem pupugerunt. Divinitatem vero ejus mali non videbunt: unde Isai. xxvi. 10. „Tollatur impius; ne videat gloriam Dei.“ Humanitatem videbunt, ut timeant; Divinitatem vero non, ne gaudeant. Divinitas enim sine gaudio videri non potest.

Quod apparebit tunc in forma servi.

SED cum in forma humana constet enim apparitum, queritur, an in forma illa gloriosa appareat, sicut vere est, an in forma qualis in passione exitit. Quidam putant à malis talem videri qualem crucifixum, id est infirmam: quia dicit Scriptura, Zach. xii. 10. „Ut videant in quem pupugerunt.“ Sed aperte Augustinus dicit, Lib. I. de Trin. cap. xvi. & sup. Psalm. lxxxv. ac cix. formam servi glorificatam à bonis, & à malis tunc videri, sic, „Cum in forma servi glorificata iudicantem viderint boni, & mali, tolletur impius, ut non videat claritatem Dei, quae Deus est, quam soli mundo corde videbunt, quod erit eis vita aeterna. Forma ergo humana in Christo glorificata videbitur à cunctis: unde & Christus dicitur iudicaturus, quia Filius hominis est: ita enim legitur in Evangelio Joan. cap. v. 27. Et potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est. Non quod ipse ex virtute hominis sit iudicaturus, vel quod ipse solus sine Patre & Spiritu Sancto iudicium sit facturus; sed quia ipse solus in forma servi iudicans, à bonis & malis videbitur. Cum ergo Pater non iudicet quemquam, sed omnem potestatem dedit Filio; non ita est intelligendum quasi Filius solus iudicet, & non Pater, sed quia forma Filii humana cunctis in iudicio apparebit, non in forma infirma, sed gloriosa. Iudicabit autem ex virtute Divinitatis, non sine Patre & Spiritu Sancto: & apparebit terribilis impiis, & mitis iustis: erit enim terror malis; & lumen iustis.“

Quare secundum formam servi dicitur Christus suscitaturus corpora.

ET sicut dicitur solus Christus secundum formam servi iudicaturus propter causam praemissam; ita etiam dicitur suscitaturus corpora mortuorum secundum humanitatem, cum tamen virtute Divinitatis sit suscitaturus, non humanitatis. Sed hac ratione illud dicitur, quia in humanitate suscepit quod est causa nostrae resurrectionis, id est passionem, & resurrectionem. Ideo ei adscribitur secundum hominem suscitatio mortuorum. Unde Augustinus, super Joan. tract. xix. „Per Verbum Filium Dei fit animarum resurrectio per Verbum factum in carne filium hominis fit corporum resurrectio.“ Item, tract. xxi. „Iudicabit, & suscitabit corpora non Pater, sed Filius secundum dispensationem humanitatis, in qua minor Patre est Christus. In eo quod est Filius Dei, est vita quae vivificat animas, in eo quod est filius hominis, est iudex.“ Ede secundum formam humanitatis dicitur suscitaturus corpora, & iudicaturus. Iudicaturus autem, quia illa forma cunctis in iudicio apparebit, & suscitaturus, quia in eadem forma meritum, & causam resurrectionis nostrae suscepit. Et quia secundum eandem formam vocentur dabit, quia mortui de monumentis resurgent, & procedent; secundum quod Deus est, vivificat animas, non Pater tantum: quia non tantum Pater vita est, sed & Filius cum eo, & Spiritus Sanctus eadem vita est, quae pertinet ad animam, non ad corpus. Corpus enim non sentit vitam sapientiae, sed anima, quae illuminatur à lumine aeterno. Licet ergo Christus potentia Divinitatis vivificet animas, & suscitet corpora, & iudicet; non ostiose tamen, & praeter rationem ei secundum formam Dei tribuitur vivificatio animarum, & secundum formam servi iudicium, & resuscitatio corporum.

De loco iudicii.

Purant quidam Dominum descensurum in vallem Josaphat in iudicio, eo quod ipse per Joelem Prophetam sic loquitur, cap. i. 11. „Congregabo omnes gentes, & deducam eas in vallem Josaphat, & disceptabo ibi cum eis.“ In eujus capituli expositione ita reperit. (a) „Hoc quidam pueriliter intelligunt, quod in

Ex EDIT. P. NICOL. (a) An non in Glossa? Ubi sine nomine Interpretis cujusquam sic habetur. At Hierony-